

Raadgedicht

Poëzie (en nog veel meer)

Een Raadgedicht (zie raadgedicht.nl) is een gedicht waar één woord is weggelaten. Aan de klas de taak om gezamenlijk te bedenken welk woord hier volgens hen het beste kan komen te staan. De docent kan namens de klas één antwoord opsturen. Een week later reageert de dichter op de ingestuurde woorden. De gedichten voor 10+ komen in september en oktober wekelijks online. Later kun je gedichten altijd terugvinden, dus ook oude Raadgedichten kunnen gebruikt worden.

Op het Stedelijk Gymnasium Nijmegen doen we met beide Intermezzoklassen mee. Elke week besteden we één volle les (45 minuten) aan het Raadgedicht van die week. Eerst leest de docent het gedicht voor, daarna de dichter zelf (zie de filmpjes op de website). Vervolgens noteren de leerlingen hun woord op een briefje dat ze inleveren bij de docent. De docent noteert alle antwoorden op het bord; voor sommige leerlingen is het een ontdekking dat klasgenoten met mooie vondsten kunnen komen. Daarna mag er gestemd worden; dat gebeurt anoniem (ogen dicht en hoofd op tafel tijdens het handopsteken) om groepsdruk tegen te gaan. Na de stemming is het tijd voor argumenten vóór en tegen bepaalde woorden. Leerlingen worden vooral geprezen als ze argumenten voor het woord van een ánder geven en goed luisteren naar een klasgenoot. Na een tweede stemronde wordt het uiteindelijke antwoord namens de klas bepaald; voor sommigen is het zeer leerzaam dat niet iedereen z'n zin kan krijgen.

Door met de klas deel te nemen aan Raagedicht komen kinderen in aanraking met poëzie. Dat is al heel mooi, maar er zijn ook allerlei andere onderwerpen die je aan de hand van het Raadgedicht aan de orde kunt brengen. Hieronder een aantal onderwerpen aan de hand van voorbeelden.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

Emoties	2
Idealen en groepsdruk	3
Wat is een goed/fout antwoord?	4
Grammatica.....	5
Oplossingen.....	6

Emoties

Rugtas

**De nieuwe jongen in de klas
had een veel te zware tas**

**Dat leek tenminste zo
toen hij voorover gebogen
het schoolplein op kwam lopen**

**Ik wilde weten
wat hij bij zich had:
een kudde rendieren?
een reuzenrad?
een driewiel fiets?**

Toen ik het vroeg zei hij:

(Nooit geweten dat dat zo zwaar was)

**Maar toen ik hem vroeg
of hij straks met mij wilde spelen
scheelde dat zo een halve tas**

© 2024 Brenda Heijnis

Aan de hand van dit gedicht hebben we gepraat over emoties die leerlingen zelf voelden toen ze voor de eerste keer naar onze school kwamen. Hoe voelden ze zich? Was het zwaar? Zo ja, wanneer werd het lichter? Waar in je lichaam voel jij spanning meestal? En hoe ga je daar dan mee om?

Idealen en groepsdruk

Echte helden

**De grootste helden van vandaag
lopen niet mee met anderen
Ze durven staan wanneer iedereen zit
en zorgen dat dingen veranderen**

**De grootste helden van vandaag
komen in alle maten en kleuren
Ze volgen hun hart, gebruiken hun
en openen voor anderen deuren**

**De grootste helden van vandaag
geloven in hun eigen dromen
Ze kiezen hun weg, geven niet op
en staan sterk voor wat er gaat komen**

© 2025 Chanty Louis

Aan de hand van dit Raadgedicht hebben we gesproken over idealen van leerlingen. Wanneer is iemand volgens jou een held? Kun je een voorbeeld geven van iemand die in jouw ogen een held is (geweest)? Welke elementen van een held heb jij zelf in je?

Ook het onderwerp groepsdruk hebben we besproken naar aanleiding van de eerste strofe. Het is soms lastig om je mening te geven; vooral als je niet weet of anderen het met je eens zijn. Bij Raadgedicht is de stemming meestal anoniem. Sommige leerlingen kunnen heel duidelijk uitleggen waarom dat voor hen prettig is; andere leerlingen hadden er nog nooit over nagedacht. In het Raadgedicht hierna hebben we de stemming openbaar gedaan. Leerlingen mochten openlijk hun stem aanpassen als iemand een goed argument had gegeven. Dat leverde een heel ander proces op (wel ook leuk!).

Wat is een goed/fout antwoord?

Kleur!

Verstop je stilletjes in de bruine kast
Zoek de paarse draken met het vurigste vuur
Verzamel regendruppels in een blauw-witte kom
Schrijf een brief naar het buurmeisje met de gouden vlecht
Lach van groen naar geel (en terug)
Verdwaal in een lila struikenbos
Hang knalrood ondersteboven aan de hoogste tak
Denk in alle tinten tussen wit en zwart
Draag je lievelingskleuren in je haar
Zing een triestig lied voor de blauwe maandag
Aai zeven straatkatten met grijze ogen
Proef appelblauwzeegroene bessen op je tong
Ruik de zilveren dauw die de ochtend wekt
Drink roze limonade met zwarte bolletjes
Meng je met regenboog en oranje drakenvuur
Wees alle kleuren die je wilt zijn!

© 2025 Winny Ang

Bestaan er eigenlijk foute antwoorden bij Raadgedichten? Nee. In een gedicht mag namelijk (bijna) alles. Kijk maar, in dit gedicht staan geen punten en er zijn ook allerlei dingen die niet kunnen. Dat is fijn, maar ook lastig. Zeker voor perfectionistische leerlingen die het liefst helemaal goed willen doen.

De dichter van dit gedicht zag de antwoorden van de inzenders weer als inspiratie voor nieuwe gedichten. Zo mooi kunnen 'foute' antwoorden dus zijn.

Leuk detail: twee leerlingen vonden dit gedicht zó mooi dat ze het graag wilden overschrijven in hun schrift. Dat mocht natuurlijk 😊

Grammatica

Flat

Onder mijn bed
staat een bed
en een bed en een bed.

Ik denk de vloeren
en muren niet blind
maar van glas.
Ik zie mensen kriskras
onder, boven, overal:
een weduwnaar,
een stelletje,
een pasgeboren kind.

Is dat niet raar?
De flat
is één groot
en niemand kent elkaar.

© 2021 Rian Visser

Aan de hand van dit Raadgedicht hebben we gesproken over grammatica. Alle antwoorden die de leerlingen gaven waren namelijk een zelfstandig naamwoord. Terwijl ik ze daar nooit expliciet de opdracht toe heb gegeven. Hoe wisten ze dan allemaal dat het een zelfstandig naamwoord moest worden? Leerlingen kwamen zelf met termen als lidwoord en bijvoeglijk naamwoord. We hebben ook gesproken over groot versus grote en bijbehorende woordgeslachten. Ook de algemene opbouw van naamwoordgroepen hebben we onder de loep genomen.

Oplossingen

Hieronder de oplossingen bij de gebruikte Raadgedichten. Dit zijn de woorden die de dichters zelf hadden bedacht. Maar andere woorden kunnen soms minstens zo mooi zijn!

- Gedicht *Rugtas*: niets
- Gedicht *Echte helden*: stem
- Gedicht *Kleur!*: dromen
- Gedicht *Flat*: stapelbed